

שׁוֹ"ת בהלכה לשולחן שבת

מאת הרב משה חיים חנונו שליט"א

גיליון מס' 56

המשך הלכות מוקצה 'כלי שמלאכתו לאיסור'

הקדמה: כל חפץ המיועד לשימוש, מכונה בהלכה בשם 'כלי', וכשהשימוש העיקרי בו הוא שימוש האסור בשבת, כגון כתיבה או בנייה וכדומה, אפילו אם בפועל עדיין לא השתמשו בו לאיסור, מכונה החפץ 'כלי שמלאכתו לאיסור'. דוגמאות לכלי שמלאכתו לאיסור: פטיש, מברשת צבע, עט, מחק, מחדד, מספריים, מטרייה, מסמר, נר שעווה, סיגריות, מסור, מסננת, מסרק שיער (צפוף, התולש שיער). מעדר, מערוך, סירים ומחבתות ריקים ממאכל.¹

'כלי שמלאכתו לאיסור' כיוון שאפשר להשתמש בו גם לצורך דברים מותרים, אין אדם מקצה אותו לגמרי מדעתו. לפיכך קבעו חכמים דין ביניים לכלי זה, אסור בטלטול לצורך המוקצה עצמו, כגון טלטול מהשמש ומהגשם למקום מסתור. אבל מותר לטלטלו לצורך גופו או לצורך מקומו.²

כלל מטלטלים אותו גם ביום חול, אלא שצריך להיזהר שלא לכבותו, אמנם אם יש חשש שיבוא לכבותו - לא יטלטלו.

האם מותר לטלטל את הפלאפון ולהניחו קרוב למיטה כדי שיעיר אותו משנתו?

ההגדרה של פלאפון בשבת תלויה בין סוג הפלאפון ומשתנה בין סוגי בני אדם, יש אנשים שאינם מקפידים על מכשיר הפלאפון שברשותם ועושים בו כל שימוש אפשרי ולא מקפידים עליו, וממילא הפלאפון שברשותם נחשב כ'כלי שמלאכתו לאיסור' ומותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו, ולכן אם רוצה להביאו קרוב למיטתו שישמע את השעון וכיו"ב מותר כדין טלטול לצורך גופו, וכן אם שכחו את הפלאפון על השולחן במקום שבו אוכלים או שמצלצל ורוצה להניח אותו בארון כדי שלא יפריע לאחרים מותר כדין טלטול לצורך מקומו.³

באופנים הנ"ל, יש להקפיד שמהרגילות לא יכבה את השעון מעורר, וכן יש לתת את הדעת אם המסך דולק במקומות שיש בהם שינוי קליטה ממקום למקום, ויש על הפלאפון סימנים שונים המשתנים בשעה שמטלטלים אותו ממקום למקום, אם קרוב לוודאי שסימנים אלו ישתנו מחמת טלטולו, אסור לטלטלו משום חשש מלאכה.⁴

אולם, בני אדם שמקפידים על המכשיר שברשותם ונזהרים עליו מאוד, חשוב להם כ'מוקצה מחמת חסרון כיס' שאסור לטלטלו כלל הוואיל ומסיח דעתו מלהשתמש בו,⁵ ומ"מ יוכל לטלטלו כלאחר יד או בשינוי אם מצלצל וכדומה ומפריע לו או לאחרים, שטלטול בשינוי לצורך דבר היתר מותר.⁶

לטלטל למקום אחר שגם זה נקרא 'צורך מקומו',⁷ וכל זה באופן שיש למכשיר חוט ארוך שאין חשש שיתנתק מהחשמל על ידי הזזתו. ויש חולקים ואוסרים לטלטלם בכל עניין.⁸ ומכל מקום מכשירי חשמל המופעלים ע"י סוללה, כגון שעון וכיו"ב, לדברי הכל אינם 'מוקצה', כיון שאין זרם החשמל מתחבר לכלי מבחוץ, והכל נמצא בכלי אחד, לכן נחשבים ככלי אחד ומותר לטלטלם.⁹

מפזר חום פועל האם מותר לטלטל אותו ולכוון אותו למקום בו הוא יושב?

במפזר חום ישנם שני סוגים, ישנם כאלו שהחוטים שם נעשים אדומים בחום כתנור ספירלות, וממילא אסור לטלטלם כלל וכנ"ל, וישנם סוגים שאינם מתאדמים ודינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלם לצורך גופו ומקומו, וכנ"ל.¹⁰

האם מותר לעיין בספר טלפונים כדי למצוא כתובת מגורים של אדם שרוצה ללכת אליו בשבת?

כלי שבעזרתו עושים איסור מסוים, אך אין האיסור נעשה בכלי עצמו, כגון ספר טלפונים שהעיון בו הוא לצורך התקשרות בטלפון, נחלקו הפוסקים האם דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, יש שכתבו שכלי כזה שרוב השימוש בו הוא לצורך מלאכת איסור, דינו ככלי שמלאכתו לאיסור,¹¹ ויש שכתבו להסתפק בזה.¹² ומכל מקום לכל הדעות מותר לפתוח ספר טלפון לבדוק כתובת מסוימת וכיו"ב, שהרי זה שימוש לצורך גופו שמוותר.¹³

שעון מעורר שהחל לצלצל האם מותר לטלטל אותו ולהניחו בארון שלא יפריע לישנים? מותר לטלטל שעון מעורר בשבת, כיון שבדרך

מאוורר ומפזר חום הפועלים בשבת האם מותר להזיז אתם בשבת למקום שבו רוצה את השפעתם, ומה הדין בשאר מכשירי חשמל בזמן פעולתם האם מותר להזיז אותם ממקום למקום כשהחוט מחובר לחשמל?

בתשובה זו יש להבחין בין מוצרי החשמל השונים:

מכשירי חשמל שיש בהם גוף חימום (להט) המתאדם מחמת החום, כגון פלטה חשמלית, תנור חימום, מנורת אגס וכיו"ב דינם כמוקצה מחמת גופו,¹⁴ ואסור לטלטל אותם בשבת לשום צורך שהוא. והרי הם כשלהבת שאסורה בטלטול בשבת,¹⁵ ומכל מקום יכול להזיזו כלאחר יד ברגלו או במפזר לצורך דבר היתר שיאיר במקום אחר וכיו"ב,¹⁶ ויש חולקין וסוברים שכלים אלו אינם דומים לשלהבת, וממילא דינם ככלי שמלאכתו לאיסור להתיר לטלטלו לצורך גופו ומקומו.¹⁷

מכשירי חשמל שאין להם גוף להט המתאדם, כגון מאוורר, מיחם מביצה שבת, שמכיכה חשמלית, רדיאטור, מנורת פלורסנט או לד וכיו"ב, דינם כ'כלי שמלאכתו לאיסור' ומותר לטלטלם לצורך גופם ומקומם, ואף שיש בחלקם גופי חימום ויש איסור תורה בהדלקתם, מכל מקום הגופי חימום אינם מתאדמים (ואינם כשלהבת), ולכן יכול להעבירם ממקום למקום בכדי להשתמש בהם, כגון שרוצה לכוון אליו את המאוורר או את מנורת הלד, שהרי זה חשוב טלטול לצורך גופו, וכן אם צריך להשתמש במקום שמונחים שם, או אם הימצאותם במקום זה מפריע לאדם, כגון שמפריע לו האור ורוצה להזיז את מנורת לד למקום אחר, או שלא רוצה רוח מהמאוורר או שחם לו עם השמיכה החשמלית, מותר

1 ילקי"ט שם סעיף ג עמוד תג. ש"כ שם סעיף ה עמוד רצה ובעיקר טז עמוד שא והוסף (שם) שאף כלי גנינה אסורים בטלטול.
2 שו"ת סימן ש"ח סעיף ג, ואפילו אם יעודד למלאכת איסור האסורה רק מדרבנן, ביאור"ל שם ד"ה כלי. וכלי המיועד לדבר שאינו אסור מדינא אלא רק בתורת חומרא. דעת הלבוש סימן ש"ח ס"ט שאינו נחשב כלי שמלאכתו לאיסור, והביאור"ל סימן ש"ח ס"א ד"ה אסור כתב שהפמ"ג הסתפק בזה, ובמשנ"ב בסימן ש"ח ס"ק קס"ג ובשעה"צ ס"ק קל נקט לדינא בשם האחרונים דלא כהלבוש, ודינו למעשה ככלי שמלאכתו לאיסור.
3 הגרי"ש אלישיב (שבוע יצחק מוקצה פ"ד אות א' ס"ק ד'). הגר"ז קרליץ חוט שני חלק ג' פמ"ב ס"ק"א אות ג'.
4 בטעם איסור טלטול שלהבת עיין חזו"א אור"ח סימן מא ס"ק טז, הגר"ש"ו אויערבך שו"ת מנחת שלמה ח"א סימן יד, שו"ת אגרות משה אור"ח ח"ג סימן נ'.
5 חוט החשמל של הפלטה דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלו לצורך מקומו, כגון שנשפך דבר מה מתחת לחוט, רשאי להרימו ולנקות תחתיו, ובתנאי שלא יזיז את הפלטה.
6 הגר"ש"ו אויערבך שם, שו"ת אגרות משה שם, ותלוי הדבר בטעם איסור טלטול שלהבת.
7 שש"כ פרק יג סעיף מו עמוד קפב, הגר"ש"ו אויערבך שו"ת מנחת שלמה ח"א סימן ט' עמוד עה, ושם הביא צד

שבעודם פועלים שמוא יש לדונם ככלי שמלאכתו להיתר, אגרות משה ח"ג סימן מט, וח"ד סימן צא אות ה', וח"ה סימן כב אות כב.
8 הגר"ז קרליץ שם, מחמת שמוכרחים להיות מחוברים לזרם החשמל וטלטולם מוגבל, דומים הם לשלהבת שאינה עשויה להטלטל.
9 הגר"ז קרליץ שם.
10 הליכות שבת ח"א עמוד קיא-קיב, ניתן להבחין בין הסוגים על ידי התבוננות בפתח יציאת האויר ההם במפזר חום בעת פעולתו.
11 הגרי"ש אלישיב שבוע יצחק מוקצה פ"ב אות א', שלמי יהודה פ"ב ס"ק ס'.
12 אך כתבו דמ"מ אסור לטלטלו משום עובדין דחול. הגר"ש"ו אויערבך שש"כ ח"ג פ"כ הערה מג ופכ"ח הערה לה.
13 וכן שימוש כזה לא נראה כעובדין דחול. הגר"ש"ו אויערבך מאור השבת ח"ב מכתב כד אות ו'.
14 ארוחת שבת ח"ב פרק יט סעיף יט ובהערה סה, וכתב עוד שם דראוי לא לטלטל פלאפון כלל בשבת.
15 הליכות שבת ח"ב עמוד רמח.
16 משנ"ב סימן רעו ס"ק לא.

האם מותר לטלטל תפילין בשבת, והאם מותר להוציא את הטלית מהתיק בו מונחים התפילין על הטלית?

תפילין דינם ככלי היתר ומותר לטלטל אותם לכל צורך שהוא כדי שלא יגנבו או יאבדו, וכן שלא יתקלקלו מחמת השמש וכיו"ב¹⁷, ויש חולקים וסוברים שדינם ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שעל פי הקבלה אסור להניח תפילין בשבת¹⁸. ולשיטתם, אין לטלטלן אלא אם כן צריך לגופן (להשתמש בהם כקמיע שישמרוהו מין המזיקים), או לצורך מקומן, ובמקום הדחק יש להקל כדעה הראשונה¹⁹.

ומכל מקום מותר לטלטל את התיק של הטלית ותפילין כדי להוציא את הטלית, כדין טלטול כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו²⁰. אולם, לכתחילה יש להוציא את הטלית בערב שבת²¹.

מכוננית האם מותר בשבת לפתוח את הדלת לשבת בה, או להוציא ממנה חפצים, וכן אחר שפתח האם מותר לסגור את הדלת?

כיום רוב המכונניות בנויות באופן שכאשר נפתחת הדלת נדלקים נורות ואזהרות, ושאר חיישנים, ולכן כל עוד המצבר מחובר למערכת הרכב אין היתר לפתוח את הדלת. אולם, מי שנמצא במקום בו הוא יצטרך להוציא בשבת חפצים מהמכוננית, עליו לנתק מערב שבת את המצבר מהמכוננית, ואז יהיה מותר לו לפתוח את דלת המכוננית בשבת מאחר שדלת מכוננית היא כלי שמלאכתו לאיסור, מותר לטלטלה לצורך גופה או מקומה²², וכן מותר לפתוח דלת של מכוננית (באופן שניתקו את המצבר) כדי לשבת בה, דחשוב צורך גופו, וכמו כן מותר לפתוח את הדלת כדי להוציא ממנה דברים לצורך שבת, (במקום שיש עירוב ומותר לטלטל) שהרי זה חשוב טלטול לצורך מקומו²³, אולם ראוי להימנע מלעשות כן בפרהסיה משום מראית העין²⁴.

ויש חולקין וסוברים שמכוננית דינה ככלי שמלאכתו להיתר, הואיל ורגילים להשאיר בה חפצים שונים, ולדבריהם מותר לסגור את הדלת בידיים אפילו כשאין חפצים בתוכה²⁵. וצ"ב²⁶.

סולם של פועלים, האם מותר להשתמש בו בשבת להוריד דברים ממדף גבוה בבית?

סולם עבודה של בנאים וכדומה, דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלו רק לצורך

גופו או מקומו. ולכן אם רוצים להשתמש בו כדי לעלות עליו להוריד באמצעותו דברי היתר ממקומות גבוהים בבית מותר לטלטלו לשם כך.

תרופות וכדורי ויטמינים, האם מותר לטלטלם כדי להביאם לחולה או למי שנצרך להם?

תרופות המיועדות לאנשים חולים בלבד, דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותרים בטלטול לצורך גופם, לטלטלם בשביל חולה²⁷. אבל כדורי ויטמינים למיניהם, שגם אנשים בריאים נוטלים אותם, דינם ככלי שמלאכתו להיתר²⁸.

האם מותר לישא נשק לצורכי הרתעה בישובים שאינם סמוכים לגבול?

מותר לטלטל נשק בשבת לצורך שמירה והגנה²⁹. ואפילו במקום שיש רק חשש פיקוח נפש מותר. בישובים שאינם סמוכים לגבול אם יש צורך בהרתעה מותר לשאת נשק הגם שחשוב ככלי שמלאכתו לאיסור ומותר לטלטלו רק לצורך גופו ומקומו³⁰. ויש מקילים שכיון שעיקר שימוש לצורך הרתעה, חשוב הנשק ככלי שמלאכתו להיתר ומותר לטלטלו לכל צורך שהוא אף מחמה לצל³¹.

עט המונח על גבי שולחן השבת האם מותר לטלטלו הגם שאינו צריך להשתמש במקומו, אלא שאינו מתאים לכבוד שבת שיהיה העט מונח על השולחן?

יש שכתבו לאסור לטלטל את העט כיון שאינו צריך את גוף החפץ או את מקומו³², ויש שכתבו להסתפק בזה שמא הסרת כלי שאינו מכובד מהשולחן מחמת שמתבייש מהאורחים נחשב כטלטול לצורך מקומו³³, ויש שכתבו בפשיטות שמותר להסיר מהשולחן כלי שאינו שייך לשולחן מפני כבוד השבת, ונחשב הדבר כטלטול הכלי לצורך מקומו³⁴.

האם מותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור מחמה לצל משום שצריך להשתמש בו בהמשך היום?

יש שכתבו להתיר בכה"ג מטעם דסוף סוף מטלטל את הכלי לצורך השימוש בו בשבת, וא"כ מקרי זה טלטול לצורך גופו³⁵.

כשמטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו או מקומו, מותר להמשיך לטלטלו עד מקום מיוחד, או שצריך להניחו במקום הראשון שמזדמן לו?

אם נטל בהיתר: מי שהרים בשבת 'כלי

שמלאכתו לאיסור' בהיתר כגון: פטיש, לצורך גופו או מקומו - אינו חייב להניחו מידו מיד עם גמר השימוש בכלי, ואינו חייב להניחו במקום הקרוב אליו ביותר. אלא כל זמן שהכלי בידו - מותר לו להמשיך לטלטלו ולהניחו במקומו הראוי³⁶. אמנם, אם הניחו מידו - אסור לטלטלו שוב, שהרי זה טלטול חדש.

למרות שמותר להמשיך ולהחזיק מוקצה שניטל בהיתר כנ"ל, יש להחמיר שלא יעביר את המוקצה מיד ליד³⁷.

אם הכניס את היד לכיס בשבת והוציא דבר מוקצה כגון מצית או גפרורים האם יכול להניחם במקום מיוחד להם, או שצריך לזרוקם מידו מיד?

אם נטל את המוקצה בלי כוונה, כל זמן שהמוקצה בידו יכול ללכת עמו ולהניחו במקום ראוי³⁸. ויש חולקים וסוברים שכיון שנטל את המוקצה באיסור (שלא לצורך גופו או מקומו) יש לו לזרוק את המוקצה מידו מיד, ואין לו היתר לטלטל את המוקצה למקומו הראוי לו³⁹.

שכח מברג או פטיש יקר בחצר ביתו וחושש שייגנבו לו, האם יש צד היתר להכניסם לבית?

כאמור, אין היתר לטלטל 'כלי שמלאכתו לאיסור' לצורך המוקצה עצמו שלא ייגנב או יתקלקל, אלא אם כן צריך להשתמש במוקצה לשימוש היתר, או שצריך לשבת במקום בו מונח המוקצה. ולכן מי ששכח פטיש או מברג יכול ליטול את הפטיש לפצח אגוזים אף שעיקר כוונתו להצייל את הפטיש, כמו כן רשאי לומר לגוי ליטלו ולהכניסו לביתו⁴⁰.

האם מותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו עבור שימוש גוי, וכן לטלטל לצורך מקומו בשביל ישיבתו של הגוי?

היתר טלטול כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו, הותר רק לצורך ישראל אך לצורך גוי אין היתר לטלטלו, ואף אם מבקש הנוכרי מהישראל להשאילו כלי שמלאכתו לאיסור לצורך שימוש היתר, אין זה נחשב שימוש לצורך גופו אלא כמטלטל לצורך חול ואסור לישראל לטלטלו וליתנו לו⁴¹, וכן מי שיש לו עובד זר בביתו יש לו להיזהר שלא יטלטל עבורו כלי שמלאכתו לאיסור, וכן אם נמצא על מיטתו פטיש וכיו"ב אסור ליהודי להרימו בשבילו⁴², אך יכול לומר לו בכל זה שיטלטלו בעצמו⁴³.

29 גמ' עירובין מה ע"א, וכו"פ השו"ע סימן שכט סעיף ו'.

30 כן מבואר במשנ"ב סימן שיד ס"ק כד לגבי סוף, אורחות שבת עמוד לג בהערה בשם הגרש"ז איערבך דמסתבר דלא חשוב כלי שמלאכתו להיתר כיון שהטלת האימה נובעת מכך שכלי זה עומד לצורך איסור, ועל כן אין השימוש בו לצורך הרתעה מכריע שהינו מעתה כלי שמלאכתו להיתר.

31 ש"כ מהדור"ח פ"כ סוף הערה כט בשם הגרש"ז, וכו"כ במנחת שלמה ח"ב סימן לד סוף אות ל', אלא דיש לעיין בזה דאמאי לא חשוב ככלי היתר שהרי כל מטרותו של כלי זה לצורך פיקוח נפש המותר בשבת, ויש לדחות שאין דין זה מחשיבו לכלי היתר וכמו שמצינו בסכין של מילה דחשוב כלי שמלאכתו לאיסור (פמ"ג משנ"ב ס"ק ב') אף שמילה היא מלאכה המותרת בשבת.

32 שו"ת אגרות משה אור"ח ח"ה סימן כ"ב אות ל', הגר"ז קרליץ חוט שני ח"ג פמ"ה ס"ק ד'.

33 הגרש"ז איערבך שולחן שלמה ס"ק א"ב.

34 שו"ת אור לציון ח"ב פכ"ו תשובה ג'.

35 תהילה לרוד סימן ק"ה, שש"כ פרכ כ' סעיף יב, ודוגמת כן כתב המשנ"ב בס"ק כ"א לגבי כלי שמלאכתו להיתר דחשוב לטולו לצורך.

36 שו"ע סימן שח סעיף ג ובמשנ"ב שם ס"ק ג'.

37 תוספת שבת בהקדמה לסימן ש"ח, ובהגהות הכמת שלמה, ובפמ"ג סי' תמ"ו משנ"ב ס"ק ב' חלקו עלו בזה, ויש שכתבו להקל לתת הכלי לחברו שיניחנו במקומו. תהילה לרוד סימן שלא סק"ו, הגר"ש קלוגר חוכמת שלמה סימן ש"ג. אולם יש חולקין דחשוב כטלטול חדש ואסור שלא לצורך. שבת הלוי ח"ג תא"ח סימן ל', וכן הכרעת החזו"ק ח"ג עמוד נט להחמיר בזה, ובהמשך שם עמוד סא-סב האריך לדחות סברת מקילים בזה. משנ"ב שם בשם מג"א.

38 משנ"ב שם בשם הגר"א, אולם החזו"א אור"ח סימן מט ס"ק ח', פ"י לדברי הגר"א דלא פליגי על האחרונים הנ"ל, וכל חילוקו בין כלי שמלאכתו לאיסור לשאר מוקצה.

39 משנ"ב סימן שח ס"ק טו.

40 הגרש"ז איערבך שש"כ פ"כ הערה כ'.

41 משנ"ב שם ס"ק לד, וה"ה לצורך מקומו דמאי שנא.

42 משנ"ב שם ס"ק טו.

17 שו"ע סימן שא סעיף ז, ובמשנ"ב שם ס"ק כו, רמ"א סימן שח סעיף ד' ומשנ"ב שם ס"ק כד.

18 ט"ז ס"ק ג, ומנ"א ס"ק י"א, וכן פסק השו"ע סימן לא סעיף א' דאסור להניחן בשבת, אך כתב הפמ"ג סימן שפ"ו משנ"ב ס"ק ג', שמה שאסר השו"ע להניחן דוקא אם כוונתו לשם מצווה אבל שלא לשם מצווה שרי, ולכן שפ"ו חייב ככלי שמלאכתו להיתר, וכן כתב הביא"ה ל' בסימן לא ד"ה אסור דפלוטתו זו אם מותר לטלטל תפילין בשבת שלא לצורך גופו ומקומו תלויה בדין זה אם מותר להניח תפילין בשבת שלא לשם מצווה.

19 הכרעת המשנ"ב סימן שח ס"ק כד, ובשולחן שלמה סעיף כ"ב ב' כתב לרוד בני שהוצרך לצאת מביתו בשבת למקום שלא ימצא בו תפילין למחר, אם מותר לו ליקח עמו תפילין לדעת הסוברים דתפילין דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, דהנה מצוינו לגבי כיוסי הדם דשרי לטלטל מוקצה לצורך מצווה, ואף את"ל שמותר יש להסתפק עוד באופן שידע מערב שבת שיצטרך ללכת, דאולי נאמר דכיון שהיה לו להכניס מערב שבת אפשר דבכה"ג אסור.

20 קצות השולחן סימן קח בבדי השולחן ס"ק יח.

21 כ"פ החיים ס"ק נו.

22 שו"ת מנחת יצחק חלק ח' סימן כ, שש"כ פרכ כ' הערה רפה, שולחן שלמה ס"ק טו.

23 מנחת יצחק שם, שש"כ שולחן שלמה שם, ואף דאינו צריך את מקום הדלת, מ"מ כיון שהדלת מונעת ממנו להגיע לאיזה דבר חשוב טלטול לצורך מקומו, וכמבואר בשש"כ פ"כ ס"ק י', ומקורו בשו"ע סעיף יד ובמשנ"ב שם ס"ק נו.

24 שו"ת אגרות משה אור"ח ח"ה סימן כא אות א, שש"כ פ"כ סעיף פ'.

25 שו"ת אגרות משה אור"ח ח"ה סימן כא אות א, וכן בשו"ת מנחת יצחק ח"ה סימן כן מבואר כדבריו אך מטעם אחר דאף אם נאמר שהמכוננית עצמה הוא כלי שמלאכתו לאיסור, מ"מ אפשר שהדלת לא בטלה למכוננית, וממילא יהיה מותר לסגרה ולפתחה.

26 צריך ביאור בזה דמ"מ השימוש העיקרי בה הוא הנסיעה ולא אכסון חפצים.

27 שש"כ פרכ לו סעיף לו עמוד שי"ב, ובפרק לג עמוד תקלו.

28 ילקו"י סימן שח כלי שמלאכתו לאיסור סעיף כד עמוד תמח. אך בשש"כ (פרק לד סעיף כ עמוד תקעד) כתב שרק לחולה (אפילו אין בו סכנה) מותר לקחת ויטמינים, וממילא רק הויטמינים שלו אינם מוקצים. ויש מקילים גם לבריא לצורך ויטמינים בשבת, אם צורך בכל ארוחה, וממילא גם הויטמינים שלו אינם מוקצים. ויש המתירים לצורך ויטמינים רק אם באים כחולף למזון.